

Doe mee op Bonaire, Inspiratiekaarten A – Z

Karin Kloosterboer

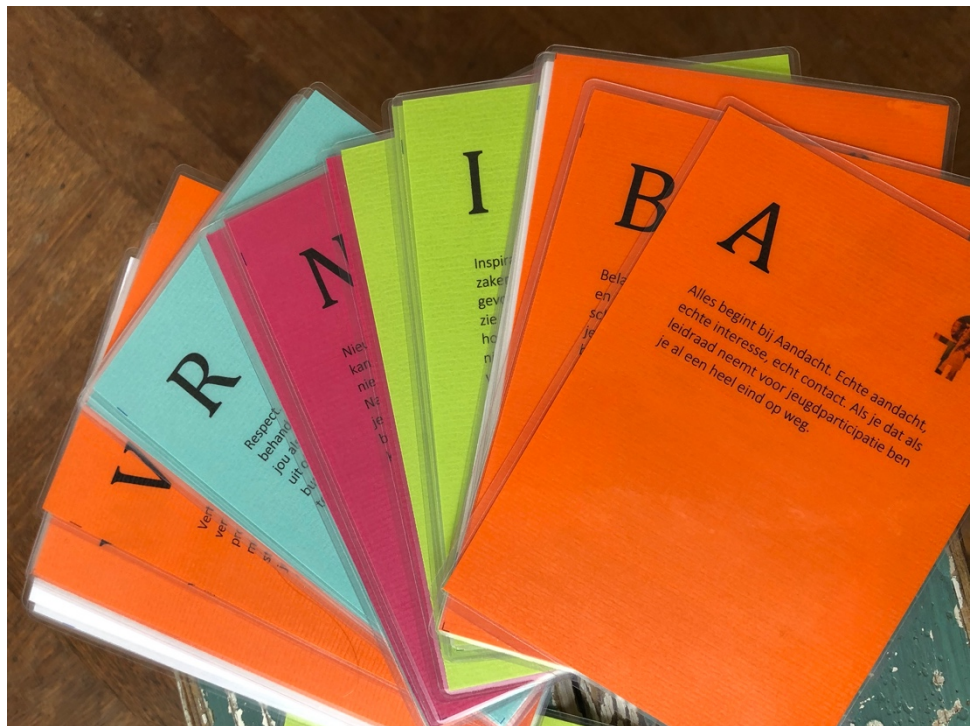
Februari 2018

Praten *met* kinderen in plaats van *over* ze is zóveel leuker en zinvoller! Kinderen zijn zelf de eerste en beste bron van inzicht in hun situatie. We kunnen een hoop van ze leren. Minstens zo belangrijk is dat kinderen er zelf heel veel van leren om mee te doen in de samenleving.

Het VN-Kinderrechtenverdrag is heel duidelijk: doen! Jeugdbeleid zonder de stem van kinderen is geen jeugdbeleid. Het gaat over hen: hun heden en toekomst. Met hun inbreng verrijk je je jeugdbeleid.

Iedereen verstaat iets anders onder jeugdparticipatie. Dat is niet erg zolang je je maar aan een paar spelregels houdt.

1. Belang van het kind voorop.
2. Geen schijnparticipatie.
3. Structuur, veiligheid en echte interesse.

En dan is het vooral een kwestie van doen, oefenen. Kies eerst wat je inhoudelijk wilt bereiken met participatie: wil je jongeren alleen raadplegen, met ze in dialoog, wil je ze invloed geven of hun eigen initiatief stimuleren. Bepaal daarna de vorm die het beste past bij Bonaire, en die haalbaar en praktisch is. Er zijn veel mogelijkheden om kinderen en jongeren gericht te vragen naar hun visie over een bepaald onderwerp. En ook daarover hebben ze zelf verrassend goede ideeën. Laat je inspireren!

Dit is de tekst van de 26 inspiratiekaarten. Ze belichten ieder een aspect van jeugdparticipatie; samen helpen ze je op weg.

A

Alles begint bij Aandacht. Echte aandacht, echte interesse, echt contact. Als je dat als leidraad neemt voor jeugdparticipatie ben je al een heel eind op weg.

B

Belangstelling. Bevraag en betrek kinderen en jongeren op alle niveaus: thuis, op school, in sport- en vrije tijdsverband, in de jeugdhulp, in beleid. Zoals met een brainstormsessie waar ze de gelegenheid krijgen om hun ideeën naar voren te brengen, zonder mitsen en maren en in alle vrijheid en veiligheid.

C

Contact, echt contact. Daar gaat het om! Daarbij is continuïteit belangrijk om een band op te bouwen, uit te bouwen en samen te groeien. Soms kan dat niet. Dan is een simpel en laagdrempelig alternatief om kinderen te bereiken de chat: via internet of sociale media met elkaar in dialoog gaan over een bepaald onderwerp.

D

Durf, doe! Doorgaan, ook als het lastig is. Duurzaam, dus geen losse flodders. Debatteren werkt vaak goed voor jongeren vanaf twaalf jaar. Dan gaan ze met elkaar – of met volwassenen – in gesprek op basis van een stelling die een van de debaters introduceert. Een andere mogelijkheid is een dialoogbijeenkomst, bijvoorbeeld nadat jongeren iets hebben onderzocht. Ze presenteren hun bevindingen en gaan met elkaar in dialoog over mogelijkheden om de situatie te verbeteren en hun eigen rol om dat voor elkaar te krijgen.

E

Eerlijkheid en echtheid werken het beste als je met kinderen en jongeren in gesprek gaat. Erken dat je als volwassene de wijsheid niet in pacht hebt. Je kunt enorm veel leren van kinderen. Hoe zij onbevangen naar dingen kijken, originele invalshoeken hebben, bij de kern blijven. Een voorbeeld om breed te inventariseren hoe kinderen en jongeren over een bepaald onderwerp denken, is via een papieren of digitale enquête. Een ander voorbeeld is om ervaringsdeskundigen te vragen om advies te geven, zoals over jeugdhulp.

F

Fantasie. Veel volwassenen zijn dat onderweg verloren, maar kinderen hebben er doorgaans genoeg van. En laat die fantasie nou net cruciaal zijn om buiten-de-gebaande-paden te denken en oplossingen voor vastzittende problemen te verzinnen! Ga samen op ontdekkingsreis en maak duidelijk dat er geen foute suggesties zijn. Produceer bijvoorbeeld samen met kinderen een film over een belangrijk onderwerp. Filmpjes op YouTube kunnen vervolgens weer andere kinderen en jongeren oproepen hun mening te geven over een thema.

G

Gehoord en gezien worden zijn basisbehoeften van ieder mens en voor kinderen geldt dat zeker. Gedraag je zoals je wilt dat kinderen en volwassenen zich tegenover jou gedragen: geïnteresseerd, geduldig, goedgehumt, georganiseerd, grappig als dat kan en meevoelend als dat moet. Grenzen en regels zijn heel belangrijk. Zowel van het kind, om duidelijk aan te geven wat hij wel of niet wil zeggen of doen. Als van de volwassene die kaders aangeeft zodat het veilig is om daarbinnen de grenzen op te zoeken.

H

Helder. Wees klip en klaar over je doel met jeugdparticipatie, over wat je van kinderen verwacht en wat er met hun mening gebeurt. Wees duidelijk over wat je met elkaar gaat doen en organiseer dat goed. Maak er geen eindeloze trajecten van, dat duurt te lang voor kinderen.

I

Inspiratie. Intuïtie. Investeren. Die drie zaken horen bij jeugdparticipatie. Laat je gevoel spreken, probeer eens wat nieuws, zie waar je uitkomt, organiseer het goed en houd vol. Soms lukt het de eerste keer nog niet naar wens, maar komt het pas na een tijdje op gang. Een manier om input van jongeren te krijgen is met interviews. Aan de hand van open vragen kunnen kinderen hun verhaal vertellen.

J

Jezelf zijn. Kinderen weten wanneer je een rol speelt of aardig doet in plaats van bent. Laat dat dus maar achterwege en ben wie je bent. Ben je niet werkelijk geïnteresseerd in de leefwereld van kinderen en jongeren? Laat jeugdparticipatie dan aan anderen over die dat wel zijn.

K

Kinderraad of jeugdraad. Vaak denken mensen daar meteen aan als ze ‘iets met jeugdparticipatie’ willen. Dat kan natuurlijk. Dan organiseer je een vertegenwoordiging van jongeren vanaf een jaar of tien, die op school-, gemeente- of wijkniveau (on)gevraagd adviseren over onderwerpen die hen aangaan. En zelf bijvoorbeeld weer aan andere kinderen en jongeren vragen hoe die erover denken. Als je dat goed doet, werkt het. Er zijn echter nog veel meer manieren om iets met jeugdparticipatie te doen. Zo kun je gaan koken, sporten, dansen of muziek maken met kinderen en jongeren (van jeugdhulpverleningsinstellingen of andere doelgroepen). Dat is een laagdrempelige manier om in gesprek te raken over het leven van deze kinderen. Als je dat regelmatig doet, krijg je Kontakt.

L

Luister! Als er iets is waar bijna iedereen beter in kan worden dan is het goed luisteren. We luisteren vaak half, terwijl we nog even op ons mobieltje kijken. Of we denken dat we wel weten wat de ander zegt en vullen het alvast in. Of we zijn er helemaal niet bij met ons hoofd. Kinderen hebben dat feilloos door. En ze haken af. Terecht!

M

Mogelijkheden. Doe net als kinderen en denk in mogelijkheden in plaats van te struikelen over beren op de weg. Er kan altijd meer dan je denkt. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor jeugdparticipatie van jonge kinderen. Zo kun je met vierjarigen levend ganzenbord spelen, waarbij ze spelenderwijs antwoord geven op vragen over hun leefomgeving. Rollenspelen, tekenen, er kan heel veel.

N

Nieuw. Jeugdparticipatie biedt nieuwe kansen. Opent nieuwe werelden. Dat geeft nieuwe energie en nieuwe inzichten. Natuurlijk zijn er ook hobbels als je met jeugdparticipatie aan het werk gaat. Nieuw betekent niet alleen leuk en kinderen kunnen soms bloedirritant zijn. Net als volwassenen. Toch heb je de garantie dat je ontdekkingen gaat doen als je met kinderen en jongeren in gesprek gaat.

O

Open vragen en uitnodigend gedrag stimuleren kinderen om hun verhaal te doen. Dus niet zelf invullen en zeggen: “Je bent zeker boos/verlegen/bang/...”, maar: “Kun je vertellen hoe je je voelt?”. Oefen en ontwikkel je al doende: kinderen in het meedenken, meepraten en naar anderen luisteren, volwassenen in het luisteren naar en meewegen van de mening van kinderen. Zo kun je groeien.

P

Plezier. Hoe meer je kinderen betreft, des te leuker het wordt om met ze samen te werken. En des te meer je samen kunt bereiken. Het maakt niet uit of je dat doet in een panelgesprek, met peer-to-peer onderzoek, of door een persbureau in het leven te roepen, zolang kinderen er plezier in hebben en jij het structureert komt er iets zinnigs uit.

Q

Quiz, quotes, maar maak de vorm niet bepalend. Bedenk eerst wat je wilt met jeugdparticipatie en ga dan pas op zoek naar de vorm die daarbij past. Er zijn verschillende methodes waarvan de een beter past bij de leeftijd van de kinderen of het onderwerp dan de andere.

R

Respect. Als je kinderen respectvol behandelt dan zullen zij ook respect voor jou als volwassene tonen. Sluit je kinderen uit of behandel je ze als tweederangsburgers dan is de kans groot dat ze zich tegen jou en de samenleving keren. Zo simpel is het.

S

Serius. Neem kinderen en wat ze zeggen serieus. Stel serieuze vragen, informeer kinderen goed, leg echte kwesties voor, geef voldoende tijd en doe niet kinderachtig. Bied duidelijke structuur, leg uit wat de bedoeling is, wat je samen gaat doen en ook wat je met de resultaten doet. Geen hapsnap participatie, maar structureel. Schijnparticipatie en alleen als het zo uitkomt voor een foto-momentje, is beledigend en zonde van ieders tijd.

T

Terugkoppelen. Dat is iets wat vaak wordt vergeten. Dan is er een gesprek geweest met kinderen en jongeren en vervolgens horen ze nooit meer wat. Dat is demotiverend en niet eerlijk. Zo ga je hopelijk ook niet met volwassenen om. Dus laat na een tijdje weten wat je met de uitkomsten gedaan hebt. Zo maak je gebruik van de talenten van kinderen.

U

Uit en thuis. Kinderrechten beginnen thuis en dat geldt ook voor participatie. Als kinderen thuis mogen meepraten, leren ze hoe dat moet en merken ze dat ze ertoe doen. Kinderen die dat thuis niet leren, kunnen op school ervaren dat hun stem telt. Of op de sport- of dansles. Of in het buurthuis, de jeugdzorg, OLB, een bedrijf.

V

Vertrouwen en verantwoording. Leg de verantwoordelijkheid voor het oplossen van problemen niet bij kinderen. Volwaardig meepraten betekent niet dat kinderen het stuur kunnen overnemen. Dus baken af wat je verwacht van kinderen en overvraag ze niet, maar onderschat ze evenmin. Vertrouw op hun inbreng.

W

Wijsheid. De inzichten van kinderen kunnen je verrassen. Natuurlijk geldt dat niet voor alles wat kinderen naar voren brengen, net zo min als dat voor volwassenen geldt. Maar als je kinderen de gelegenheid geeft dan zal je versteld staan van wat ze weten, wat ze je kunnen vertellen, waar ze over nagedacht hebben en welke oplossingen ze zien. Wedden!? Of je kinderen bevrageet via een wedstrijd, een wijkschouw of een workshop, dat maakt niet uit. Kies wat het beste past bij de situatie, leeftijd en onderwerp.

X

Xtra belangrijk om je te realiseren is dat participatie niet los staat van andere ontwikkelingen. Het betekent ook niet dat de wens of inbreng van kinderen altijd gehonoreerd wordt. Het betekent wel dat hun inbreng zichtbaar wordt meegewogen. En dat kinderen kunnen volgen wat er met hun inbreng is gebeurd.

Y

Yes You. Uiteindelijk komt het erop aan of jij iets gaat doen met jeugdparticipatie. Thuis, op school, in de jeugdzorg, in de sportclub, bij de lokale overheid, ... Je kunt dat op verschillende manieren doen en daar is geen goud of fout bij. Wel belangrijk: rekening houden met de leeftijd en ontwikkeling van kinderen, geen losse flodders, kinderen echt serieus nemen en informeren.

Z

Zelluf doen. Dat zeggen de meeste kinderen als ze iets willen leren. Kinderen en volwassenen leren het meeste van gewoon doen, zelf proberen. Dus verzin wat je doel is met jeugdparticipatie en bedenk een vorm, liefst ook al samen met kinderen en jongeren. Wanneer je ideeën en meningen van kinderen toelaat in je eigen werk, verandert er ook iets bij jou. Het kan er eerst ingewikkelder van worden of onduidelijk. Maar gaandeweg zal je merken dat je eigen werk er beter en leuker door wordt. Aan het werk. Inspiratie genoeg!